Europski parlament
2024-2029

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost

2025/2240(INI)

20.11.2025

NACRT IZVJEŠĆA

o preporuci Europskog parlamenta Vijeću u vezi s prioritetima EU-a za 70. sjednicu Komisije UN-a o statusu žena
2025/2240(INI))

Odbor za prava žena i rodnu ravnopravnost

Izvjestiteljica: Lina Gálvez

SADRŽAJ

Stranica

NACRT PREPORUKE EUROPSKOG PARLAMENTA 3

OBRAZLOŽENJE.....7

NACRT PREPORUKE EUROPSKOG PARLAMENTA

Vijeću u vezi s prioritetima EU-a za 70. sjednicu Komisije UN-a o statusu žena 2025/2240(INI))

Europski parlament,

– uzimajući u obzir 70. sjednicu Komisije UN-a o statusu žena, koja će se održati u ožujku 2026., njezinu prioritetnu temu naslovljenu „Osiguravanje i jačanje pristupa pravosuđu za sve žene i djevojčice, među ostalim promicanjem uključivih i pravednih pravnih sustava, ukidanjem diskriminirajućih zakona, politika i praksi te uklanjanjem strukturnih prepreka” i njezinu temu evaluacije naslovljenu „Potpuno i učinkovito sudjelovanje žena i donošenje odluka u javnom životu, kao i iskorjenjivanje nasilja, radi postizanja rodne ravnopravnosti i osnaživanja svih žena i djevojčica”,

– uzimajući u obzir Konvenciju UN-a o ukidanju svih oblika diskriminacije žena od 18. prosinca 1979.,

– uzimajući u obzir UN-ov Program održivog razvoja do 2030., odnosno načelo da nitko ne smije biti zapostavljen, a posebno cilj održivog razvoja br. 5, kojim se nastoji postići rodna ravnopravnost i osigurati da žene imaju jednaka prava na ekonomske resurse, kao i pristup vlasništvu i kontroli nad zemljištem i drugim oblicima vlasništva, financijskim uslugama, nasljedstvu i prirodnim resursima te cilj održivog razvoja br. 10, kojim se nastoje ukloniti diskriminacijski zakoni, politike i prakse te promicati odgovarajuće zakonodavstvo, politike i djelovanje,

– uzimajući u obzir članke 20., 21., 23. i 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima,

– uzimajući u obzir zajedničku komunikaciju Komisije i Vijeća od 25. studenoga 2020. naslovljenu „Akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost (GAP) III – Ambiciozan plan za rodnu ravnopravnost i jačanje položaja žena u okviru vanjskog djelovanja EU-a” (JOIN(2020)0017), u kojoj se opisuje akcijski plan EU-a za rodnu ravnopravnost za razdoblje od 2021. do 2025.,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 7. ožujka 2025. naslovljenu „Plan za prava žena” (COM(2020)0097), u kojoj se ponovno potvrđuje predanost EU-a rodnoj ravnopravnosti,

– uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 5. ožujka 2020. naslovljenu „Unija jednakosti: Strategija za rodnu ravnopravnost 2020. – 2025.” (COM(2020)0152),

– uzimajući u obzir Direktivu 2012/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o uspostavi minimalnih standarda za prava, potporu i zaštitu žrtava kaznenih djela te o zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2001/220/PUP[1],

– uzimajući u obzir Komisijin program Pravosuđe za razdoblje 2021. – 2027., kojim se

[1] SL L 315, 14.11.2012., str. 57., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.

osiguravaju financijska sredstva za potporu pravosudnoj suradnji u građanskim i kaznenim stvarima, kao što su obuke za suce i druge pravosudne djelatnike te djelotvoran pristup pravosuđu za građane i poduzeća,

– uzimajući u obzir Konvenciju Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (Istanbulska konvencija),

– uzimajući u obzir članak 81. stavak 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,

– uzimajući u obzir članak 121. Poslovnika,

– uzimajući u obzir izvješće Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost (A10-0000/2025),

A. budući da je ravnopravnost žena i muškaraca temeljno načelo EU-a; budući da bi rodno osviještenu politiku i intersekcijski pristup trebalo provesti i integrirati u sve politike EU-a; budući da bi unutarnje i vanjske politike trebale ostati dosljedne i usklađene kako bi se osiguralo učinkovito i uvjerljivo promicanje ljudskih prava, demokracije i rodne ravnopravnosti u cijelom svijetu;

B. budući da prava žena i rodna ravnopravnost nisu samo temeljna ljudska prava nego i preduvjeti za unapređenje ljudskog razvoja, smanjenje siromaštva te izgradnju potrebnog temelja za miroljubiv, napredan i održiv svijet;

C. budući da je pristup pravosuđu općepriznat kao temeljno ljudsko pravo u skladu s međunarodnim pravom, temeljni koncept u širem području pravosuđa i temelj vladavine prava i demokracije; budući da EU prepoznaje pristup pravosuđu kao temeljno pravo u skladu s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima;

D. budući da je pristup žena pravosuđu i dalje složen i ključan problem u svim regijama svijeta;

E. budući da su u cijelom svijetu žene i dalje znatno nedovoljno zastupljene na najvišim razinama pravosuđa i tužiteljstva, posebno na vodećim položajima kao što su predsjednici sudova, predsjednici vrhovnog suda i voditelji ureda tužitelja;

F. budući da UN namjenskim inicijativama i kampanjama aktivno promiče veće sudjelovanje žena u sektoru pravosuđa; budući da je veća zastupljenost žena u pravosudnim institucijama povezana s promicanjem pristupa pravosuđu koji su više usmjereni na žrtve;

G. budući da nasilje nad ženama i nasilje u obitelji predstavljaju kršenje temeljnih prava; budući da pravni sustavi moraju odgovarati na posebne potrebe žrtava rodno uvjetovanog nasilja osiguravanjem odgovarajuće zaštite i pravnih lijekova; budući da se mnoge žene i dalje suočavaju sa znatnim preprekama u prijavljivanju zlostavljanja i pristupu pravnoj potpori;

H. budući da stereotipiziranje u pravosuđu i prevladavajuće rodne norme mogu otežati pravdu za žene koje su žrtve nasilja i koje su preživjele nasilje;

1. preporučuje Vijeću:

a) da ponovo potvrdi nepokolebljivu predanost EU-a rodnoj ravnopravnosti i osigura da se prava žena u potpunosti provode u svim aspektima vanjskog djelovanja EU-a pomoću primjereno financiranog, rodno transformativnog, uključivog i intersekcijskog pristupa;

b) da zajamči puno sudjelovanje Parlamenta i njegova Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost u postupku donošenja odluka o stajalištu EU-a na 70. sjednici Komisije UN-a o statusu žena; da osigura da Parlament ima odgovarajuće informacije i pristup dokumentu o stajalištu EU-a prije pregovora; da dodatno poboljša međuinstitucijsku suradnju, među ostalim tijekom pregovora, kako bi se na odgovarajući način uključili prioriteti Parlamenta;

c) da se obveže na snažnu potporu radu organizacije UN Women, središnjeg aktera u sustavu UN-a za unaprjeđenje prava žena u svoj njihovoj raznolikosti i okupljanje svih relevantnih dionika kako bi se generirale promjene u politikama i koordinirala djelovanja; da pozove sve države članice UN-a, zajedno s EU-om, da osiguraju odgovarajuća financijska sredstva za organizaciju UN Women;

d) da osigura da europski i međunarodni instrumenti budu komplementarni i ambiciozni, sa strogim i materijalnim odredbama za osnaživanje žena i jamčenje pristupa pravosuđu te da uzme u obzir da je pravo na pravnu pomoć ključno u tom pogledu; da osigura da EU pokaže snažno vodstvo i zauzme jedinstveno stajalište o uključivim i nepristranim pravosudnim sustavima dostupnima svima, posebno skupinama u nepovoljnom položaju i ranjivim skupinama žena koje se često suočavaju s preprekama u pristupu pravosuđu zbog nedostataka u institucionalnim kapacitetima, društveno-kulturnih razloga i diskriminacije; da ispita mogućnost osnivanja posebnih sudova za rodno uvjetovano nasilje; da se zalaže za sveobuhvatne pravne okvire kojima se štite prava žena i osigurava potpuno i ravnopravno sudjelovanje žena u skladu s nacionalnim i međunarodnim pravom;

e) da primijeni rodno osviještenu politiku i rodno osviještenu izradu proračuna u svim područjima politika EU-a, uključujući vanjsko djelovanje; da naglasi potrebu da države dodijele dostatna sredstva za rodno osjetljivu pravnu pomoć i usluge potpore, posebno za osobe koje su preživjele rodno uvjetovano nasilje, te dostatan pristup odšteti jer postojeće prepreke nerazmjerno utječu na pristup žena pravosuđu;

f) da ubrza provedbu međunarodnih obveza za daljnje sprečavanje svih oblika nasilja nad ženama i djevojčicama u javnoj i privatnoj sferi i odgovor na te oblike nasilja, uključujući genitalno sakaćenje žena, prisilni brak, dijeljenje intimnog ili manipuliranog materijala bez pristanka, uhođenje na internetu, uznemiravanje na internetu, neželjeno pokazivanje intimnog sadržaja na internetu i poticanje na nasilje ili mržnju na internetu;

g) da poduzme mjere za potpunu provedbu postojećih obveza u pogledu rodne ravnopravnosti i osnaživanja žena, osiguravajući pritom zaštitu jednakih ljudskih prava i temeljnih sloboda žena bez diskriminacije, kako bi se unaprijedilo njihovo sudjelovanje u javnom životu;

h) da naglasi da su prava žena i rodna ravnopravnost temeljna ljudska prava ključna za vladavinu prava, otporne i uključive demokracije te temeljne vrijednosti EU-a; da istakne da je žalosno što se milijuni žena i djevojčica, posebno u slučajevima sukoba i raseljavanja, i dalje suočavaju s diskriminacijom, nasiljem i uskraćivanjem njihova dostojanstva i mogućnosti djelovanja; da ponovno naglasi da je silovanje i dalje jedno od najraširenijih oblika kršenja ljudskih prava na svijetu; da naglasi važnost zakonodavstva u kojem je silovanje definirano izostankom pristanka;

i) da promiče zastupljenost žena u pravosuđu i njegovim upravljačkim tijelima radi uklanjanja strukturnih prepreka koje perpetuira patrijarhalni i androcentrički pravosudni sustav;

2. nalaže svojoj predsjednici da ovu preporuku proslijedi Vijeću, Komisiji i potpredsjednici Komisije / visokoj predstavnici Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te, radi obavijesti, posebnoj predstavnici EU-a za ljudska prava.

OBRAZLOŽENJE

Ravnopravnost žena i muškaraca predstavlja temeljno načelo Europske unije. Rodno osviještena politika i intersekcijski pristup moraju se provoditi i integrirati u sve politike EU-a, pri čemu je potrebno osigurati dosljednost između unutarnjeg i vanjskog djelovanja kako bi se u cijelom svijetu promicala ljudska prava, demokracija i rodna ravnopravnost. Prava žena i rodna ravnopravnost nisu samo temeljna ljudska prava nego i preduvjeti za razvoj, smanjenje siromaštva i izgradnju miroljubivih, naprednih i održivih društava.

Pristup pravosuđu, utvrđen u međunarodnom pravu i članku 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, ključan je za vladavinu prava i demokraciju. No pristup žena pravosuđu i dalje je složeno i ključno pitanje u svim regijama. Žene su i dalje u znatnoj mjeri nedovoljno zastupljene na najvišim razinama pravosuđa i tužiteljstva, posebno na vodećim položajima kao što su predsjednici sudova, predsjednici vrhovnih sudova i voditelji ureda tužitelja; Istovremeno stereotipiziranje u pravosuđu i prevladavajuće rodne norme otežavaju pravdu za žene koje su žrtve nasilja i koje su preživjele nasilje.

Ujedinjeni narodi promiču veće sudjelovanje žena u pravosudnom sektoru, a dokazi pokazuju da se većom zastupljenošću žena u pravosudnim institucijama promiču pristupi pravosuđu koji su više usmjereni na žrtve. To je posebno bitno u reagiranju na nasilje nad ženama i nasilje u obitelji, koji predstavljaju kršenje temeljnih prava. Pravni sustavi moraju odgovarati potrebama žrtava osiguranjem odgovarajuće zaštite i pravnih lijekova, no mnoge žene i dalje se suočavaju sa znatnim preprekama u prijavljivanju zlostavljanja i pristupu pravnoj potpori. Mnoge žene i djevojčice, posebno one koje se suočavaju s višestrukim i intersekcijskim oblicima diskriminacije, doživljavaju pravosudni sustav kao nedovoljno osjetljiv na stvarnost ranjivih skupina.

Ovom se preporukom poziva Vijeće da ponovo potvrdi predanost EU-a rodnoj ravnopravnosti i osigura da se prava žena u potpunosti provode u svim aspektima vanjskog djelovanja EU-a pomoću uključivog, intersekcijskog i primjereno financiranog pristupa. Također se ističe da je potrebno puno sudjelovanje Parlamenta i njegova Odbora za prava žena i rodnu ravnopravnost u oblikovanju stajališta EU-a na 70. sjednici Komisije UN-a o statusu žena.

Osim toga, preporuka uključuje obvezu pružanja snažne potpore organizaciji UN Women kao središnjem akteru u okviru sustava UN-a za promicanje prava žena te se sve države članice UN-a, zajedno s EU-om, pozivaju da osiguraju odgovarajuća financijska sredstva. U njoj se naglašava važnost ambicioznih i komplementarnih europskih i međunarodnih instrumenata sa strogim odredbama kojima se jamči osnaživanje žena i pristup pravosuđu, uključujući pristup pravnoj pomoći i razmatranje specijaliziranih sudova za rodno uvjetovano nasilje. Zaštita prava žena učinkovitim pravosudnim sustavima predstavlja put prema pravednijim društvima, u skladu s učinkovitom provedbom Programa održivog razvoja do 2030. (SDG16).

Naposljetku, u preporuci se naglašava potreba za rodno osviještenom politikom i rodno osviještenom izradom proračuna u svim područjima politika EU-a, za ubrzanjem međunarodnih obveza kako bi se spriječili svi oblici nasilja nad ženama i djevojčicama te za promicanjem jednake zastupljenosti žena u pravosuđu. Prava žena i rodna ravnopravnost ključni su za vladavinu prava, otporne demokracije i temeljne vrijednosti EU-a, a Unija mora preuzeti vodeću ulogu u osiguravanju da su ta prava zajamčena u praksi. Pristup pravosuđu za

sve ključan je za pravedna i uključiva društva te je preduvjet za stvarnu rodnu ravnopravnost i ljudska prava.